

Pentekostalni pokret

Pentekostalni pokret je kršćanski misionarski pokret buđenja koji djeluje širom svijeta i koji u središte svoje pobožnosti stavlja djelovanje Duha Svetoga i praksu karizma (prije svega ozdravljenje, govorenje nepoznatim jezicima i prorokovanje. Usp. Djela apostolska 2 i 1. poslanica Korinćanima 12–14). Određuju ga četiri fundamentalna nauka koja su povezana i s praksom: spasenje, ozdravljenje, krštenje u Duhu Svetome i očekivanje Kristovog skorog povratka. Pored svog evangelikalnog zahtjeva (obraćenje / novo rođenje, zajedništvo, misija) pentekostalna se pobožnost koncentrira na iskustva i fenomene (npr. čuda, vizije, oslobođenje od opsjednutosti, ekstaza) koji imaju općereligijsku narav.

Djelovanje pentekostalnog pokreta je u raznim političkim i religioznim kontekstima različito. U zapadnom svijetu on je protest protiv poimanja stvarnosti racionalizma u kojem ne postoje tajne i protiv shvaćanja vjere koje isključuje dimenziju čuda. Puno više nego u kontekstu modernih industrijskih društava, pentekostalna se pobožnost širi u Africi, Aziji i Južnoj Americi gdje uglavnom nailazi na plodno tlo. To je za mnoge koji se njemu priključe povezano s nadom u dostojniji ljudski život. Socijalno značenje pentekostalnog pokreta može sadržavati jačanje samopouzdanja, pronalaženje vlastite emocionalnosti, zanimanje za obrazovanje i socijalno preuređenje.

Vjera sljedbenika pentekostalnog pokreta je u velikoj mjeri usmjerena prema Bibliji, u mnogim izražajima s fundamentalističkim obilježjima u smislu nepogrešivosti Svetog pisma i neposredne identifikacije vlastite vjerske prakse s praksi kršćanskim uzorom. U središtu pobožnosti nalazi se traženje iskustva Duha kao „snage s visina“ koja vjernika zauzima, liječi i osposobljuje za svjedočenje popraćeno znakovima, čudima i istjerivanjem demona (Usp. Matej 10, 7). Krštenje u Duhu Svetome smatra se iskustvom Božje milosti koje se događa nakon obraćenja i ponovnog rođenja i koje daje ovlaštenje za svjedočenje. Ono je kristalizacijska točka pobožnosti. U mnogobrojnim oblicima nauka pentekostalnog pokreta dar govorenja u jezicima se smatra zamjetljivim znakom prepoznavanja usljedjelog krštenja u Duhu.

Za mnoge pentekostalne zajednice samo po sebi je razumljivo da svugdje grade „novozavjetne“, to jest slobodno-crkvene, krštenjske, pentekostalno-karizmatičke

zajednice. Krštenje u Duhu Svetome nije samo individualno iskustvo, već ujedno i strategija Božjeg djelovanja u perspektivi buđenja posljednjeg vremena.

Povijesne Crkve su pentekostalne pokrete dugo vremena doživljavali kao osebujna odcjepljenja. U obratnom slučaju pentekostalni je pokret u velikim Crkvama vidio antikršćanske sustave. U međuvremenu najveća pentekostalna zajednica u Njemačkoj, Savez slobodno-crkvenih pentekostalnih zajednica (Bund Freikirchlicher Pfingstgemeinden BFP, oko 44 000 članova), sve više pokazuje otvorenost prema drugim Crkvama. Kao posljedica ovog novog razvoja 2001. godine njegov status gosta u Udruženju evangeličkih slobodnih Crkava (Vereinigung Evangelischer Freikirchen VEF) pretvoren je u punopravno članstvo.

Procjena

Izazov pentekostalne pobožnosti za povijesne Crkve leži osobito u tome da se ožive konvencionalni oblici bogoslužnog života. Sa svojim ponudama iskustava pentekostalni pokreti daju odgovor na čežnju ljudi za osvjedočenjem u jednom životnom kontekstu koji je obilježen religioznom i svjetonazornom raznovrsnošću. Oni daju zbunjenom suvremenom čovjeku i kršćanu jednostavni odgovor koji glasi: „Ne trebaš isprobati veliko mnoštvo mogućnosti ili poduzeti religiozne intelektualne napore da bi našao religiozni identitet. Božju snagu možeš konkretno doživjeti ako se obratiš Isusu odnosno Duhu Svetome i preko njega doživiš vidljive i opipljive znakove dodira (govorenje u jezicima, posvećenje, vizije i proročki dojmovi ...)“. Uvjerenje se traži i nalazi u vidljivim manifestacijama Duha za koje se smatra da su nedvosmisleni znakovi Božje prisutnosti.

Kritika koja se odnosi na pentekostalne pokrete trebala bi biti takva da se ne zaboravi na zajedničke kršćanske orijentacije. U ekumenskom pogledu pentekostalna misijska praksa i programatika osnivanja zajednica pokreću pitanje prozelitizma. Protivljenje nauku i praksi pentekostalnog pokreta je osobito onda potrebno kad se djelotvornost Duha koncentrira na određene spektakularne manifestacije i time zapravo ograničava, kad se privremenost i slomljenost kršćanskog života podcjenjuje i uskraćuje dušobrižnička potpora kod ustaljenih bolesti i invalidnosti, kad za izvršenje pobožnosti, na dominirajući način, stupa u prvi plan dualistički obilježena slika svijeta i kad se ono spoji s problematičnim načinom rada i naukom u sferi borbe protiv duhova i demona.

Pentekostalno-crkvene skupine i organizacije u zapadnoj Europi izgubile su na dinamici. Istovremeno se širi pentekostalna pobožnost putem mnogobrojnih „nadkonfesionalnih“ slobodnih karizmatičnih zajednica i centara koji su u pogledu nauka i prakse bliski pentekostalnom pokretu.

Dr. Reinhard Hempelmann, lipanj 2009.

Prevoditeljica: Antonia Tomljanovic-Brkic